

KARDINAAL ROBERT SARAH

De kracht van de stilte

Tegen de dictatuur van het lawaai

*met Dom Dysmas de Lassus
en Nicholas Diat*

met een voorwoord door

EMERITUS-PAUS BENEDICTUS XVI

uitgeverij
Betsaida

De Boog

Inhoud

Voorwoord	11
door emeritus-paus Benedictus XVI	
Inleiding	15
I – De stilte tegen het geraas van de wereld	27
<i>‘Zonder de stilte verdwijnt God in het lawaai. En dat lawaai wordt des te meer obsederend naarmate God meer afwezig is. Als de wereld de stilte niet opnieuw ontdekt, dan is zij verloren. Dan verdwijnt de aarde in het niets.’</i>	
- gedachte 142	
II – God spreekt niet, maar zijn stem is helder	111
<i>‘De stilte van God is ongrijpbaar en ontoegankelijk. Maar de mens die bidt, weet dat God hem hoort en wel op dezelfde wijze als Hij de laatste woorden van Christus aan het kruis heeft opgevat. De mensheid spreekt en God antwoordt door zijn stilte.’</i>	
- gedachte 167	
III – De stilte, het mysterie en het sacrale	149
<i>‘Onze beschaving krijgt een ernstige waarschuwing. Als ons verstand niet meer in staat is de ogen te sluiten, als we niet meer weten te zwijgen, dan zal het mysterie ons ontnomen worden met zijn licht dat de duisternis overstijgt, zijn schoonheid die alle schoonheid overstijgt. Zonder het mysterie komen we niet verder dan de alledaagsheid van de aardse dingen.’</i>	
- gedachte 240	

IV – De stilte van God tegenover het om zich heen grijpende kwaad	181
<i>‘De ziekte is een voorproef van de stilte van de eeuwigheid.’</i> - gedachte 349	
V – Als een roep in de woestijn - De ontmoeting in de Grande Chartreuse	233
<i>‘Er zijn zielen die de eenzaamheid opeisen om zichzelf te vinden en anderen die haar zoeken om zich aan God en de anderen te geven.’ - gedachte 117</i>	
Naschrift	291
Verantwoording van de vertaler	297

Voorwoord

Sinds ik in de jaren vijftig voor het eerst de brieven van de H. Ignatius van Antiochië las, is een gezegde uit zijn brief aan de Efeziërs mij op een bijzondere manier bijgebleven: ‘Het is beter te zwijgen en te zijn dan te spreken en niet te zijn. Het is goed te onderrichten als men ook doet wat men zegt. Er is één Leermeester die gesproken heeft en bij wie ook gebeurde wat Hij zei. En ook wat Hij in stilte gedaan heeft, is de Vader waardig. Wie het Woord van Jezus werkelijk in zich heeft, kan ook naar zijn stilte luisteren, om daardoor volmaakt te zijn, om door zijn woord te werken en door zijn stilzwijgen herkend te worden’ (Ignatius, *Brief aan de Efeziërs*, 15). Wat betekent dat: luisteren naar de stilte van Jezus en Hem herkennen aan zijn stilzwijgen? Uit de evangeliën weten we dat Jezus steeds weer nachten eenzaam ‘op de berg’ doorbracht in gebed, in gesprek met de Vader. Wij weten dat zijn spreken, zijn Woord, voortkomt uit het zwijgen en slechts daar tot rijpheid kon komen. Dan is het ook duidelijk dat zijn Woord alleen op de juiste wijze begrepen kan worden als we met Hem in zijn stilzwijgen binnengaan, als we leren het vanuit zijn zwijgen te horen. Zeker, historische kennis leert ons om de tijd en de taal van toen te verstaan en is nodig om de woorden van Jezus te verklaren. Maar die kennis alleen is niet voldoende om de boodschap van de Heer in haar volkomen diepgang te begrijpen. Wanneer we tegenwoordig de steeds dikkere commentaren op de evangeliën lezen, dan worden we uiteindelijk teleurgesteld. We leren veel over die tijd, wat nuttig is en ook veel veronderstellingen die uiteindelijk

niets bijdragen tot het verstaan van de tekst. En eenmaal aan het einde gekomen, voelen we dat er bij die overvloed aan woorden iets wezenlijks ontbreekt: het binnengaan in het stilzwijgen van Jezus, waaruit zijn Woord geboren is. Als wij niet in staat zijn dat zwijgen binnen te gaan, dan zullen wij het Woord ook steeds weer horen op een oppervlakkige manier en het niet werkelijk begrijpen.

Deze gedachten kwamen bij het lezen van dit nieuwe boek van kardinaal Robert Sarah weer opnieuw bij mij op. Sarah leert ons het zwijgen, het mee-zwijgen met Jezus, de ware innerlijke stilte en juist op die manier helpt hij ons om het woord van de Heer ook op een nieuwe manier te begrijpen. Uiteraard spreekt hij nauwelijks over zichzelf, maar nu en dan gunt hij ons toch een blik op zijn innerlijke leven. Op de vraag van Nicolas Diat: ‘Hebt u tijdens uw leven soms niet gedacht dat de woorden een hindernis vormden en te moeilijk en te luidruchtig werden?’ antwoordde hij: ‘(...) Bij het bidden en in mijn innerlijke leven heb ik vaak behoefte gevoeld aan een diepere en meer volkomen stilte (...) De dagen in stilte, eenzaamheid en volledig vasten waren een grote hulp. Ze waren een ongelooflijke genade, een langzame zuivering, een persoonlijke ontmoeting met God (...) De dagen in stilte, eenzaamheid en vasten, met als enig voedsel het Woord van God, maken het de mens mogelijk zijn leven op het essentiële te richten’ (gedachte 134). In deze zinnen wordt de bron van waaruit de kardinaal leeft en die aan zijn woorden hun innerlijke diepgang verleent, zichtbaar. Daarvan uitgaande kan hij dan ook steeds weer de –ingen herkennen die het geestelijke leven bedreigen, juist ook dat van de priesters en de bisschoppen en daardoor ook de Kerk zelf, waar niet zelden geklets de plaats van het Woord inneemt, waarbij de grootsheid van het Woord verloren gaat. Ik wil slechts een zin citeren die voor elke bisschop tot een reden voor gewetensonderzoek kan worden: ‘Het kan gebeuren dat een goede en vrome priester, wanneer hij eenmaal tot de bisschoppelijke waardigheid is verheven, snel vervalt tot middelmatigheid en bezorgdheid om de dingen van de wereld. Hij raakt dan geleidelijk buiten adem, overstelpt als hij wordt door de functies die hij be-

Voorwoord

kleedt, bezorgd om hoe hij overkomt, druk bezig met zijn macht, zijn gezag en de materiële noden van zijn ambt' (gedachte 15). Kardinaal Sarah is een geestelijke leraar die vanuit de diepte van het stil-zijn met de Heer, vanuit een innerlijke eenheid met Hem spreekt en zo aan ieder van ons werkelijk iets te zeggen heeft. Wij moeten paus Franciscus dankbaar zijn dat hij een dergelijke geestelijke leraar aan het hoofd van de congregatie heeft geplaatst die verantwoordelijk is voor de viering van de liturgie in de Kerk. Ook bij de liturgie geldt – zoals bij de uitleg van de Heilige Schrift – dat vakkennis noodzakelijk is. Maar daarbij geldt ook dat de specialisatie uiteindelijk aan het wezenlijke voorbij kan gaan, als die niet gegrondvest is in een diepe innerlijke eenheid met de biddende Kerk, die steeds weer opnieuw van de Heer zelf leert wat aanbidding is. Bij kardinaal Sarah, die een meester is van de stilte en van het innerlijke gebed, is de liturgie in goede handen.

emeritus-paus Benedictus XVI
Vaticaanstad, Goede Week 2017